

افزایش ۲۲ هزار واحدی شاخص کل بورس

شاخص کل در بازار بورس دیروز ۲۲ هزار و ۹۰۲ واحد رشد داشت که در نهایت این شاخص به رقم ۹۷۹ هزار و ۱۰۳ واحد رسید. بر اساس معاملات دیروز بیش از ۱۰ میلیارد و ۸۷ میلیون سهم، حق تقدم و اوراق بهادار به ارزش ۱۴۳ هزار و ۳۳۰ میلیارد ریال داد و ستد شد. همچنین شاخص کل (هم وزن) با ۲ هزار و ۵۸ واحد افزایش به ۳۱۲ هزار و ۷۵ واحد و شاخص قیمت (هم وزن) با یکهزار و ۳۶۶ واحد رشد به ۲۰۷ هزار و ۱۷۱ واحد رسید.

«وطن امروز» از راهکارهای تأمین پایدار منابع بودجه گزارش می‌دهد

نسخه مغفول

حذف معافیت‌های بی‌مورد مالیاتی؛ بستن روزه‌های فرار مالیاتی و دریافت مالیات از سود سپرده‌های کلان بانکی از جمله راهکارهای تأمین درآمد پایدار برای بودجه کشور است

■ **راهکار جبران کسری بودجه چیست؛ کاهش بودجه یا افزایش درآمدهای مالیاتی؟**

شواهد و قرائن نشان از آن دارد که کسری بودجه دولت شدیدتر نیز خواهد شد. برای جبران این کسری تجربه نشان می‌دهد که دولت‌ها تمایل به کاهش بودجه بخش‌های مختلف از جمله بخش عمرانی دارند که بسیار آسیب‌زا است، چرا که در کشورهایی مانند ایران که اقتصاد دولتی دارند، پروژه‌های عمرانی یکی از محل‌های ایجاد اشتغال است و کاهش آن منجر به افزایش بیکاری می‌شود. از این رو در شرایط فعلی اشتغال کشور، کاهش بودجه عمرانی به هیچ عنوان به صلاح کشور نیست، این مسأله در سال قبل نیز برای جبران کسری بودجه مطرح شد که با انتقاد کارشناسان روبه‌رو شد. مسعود دانشمند کارشناس اقتصاد و عضو اتاق بازرگانی در این باره معتقد است: «کاهش بودجه عمرانی بر تولید ناخالص ملی و اشتغال تاثیر می‌گذارد، یعنی با کاهش بودجه عمرانی کشور هم تولید ناخالص ملی و هم ایجاد اشتغال کاهش می‌یابد». اگر فرض کنیم حداقل ۷۵ هزار پروژه ناتمام در کشور وجود دارد، با این فرض که در هر پروژه ۱۰ نفر مشغول به کار شوند، از سرگیری فعالیت در این پروژه‌ها می‌تواند به اشتغال ۷۵۰ هزار نفر منجر شود». همچنین علی سعدوندی، کارشناس اقتصاد و استاد دانشگاه نیز معتقد است کاهش هزینه‌های عمرانی در کشور بر رفاه و معیشت مردم تاثیر منفی دارد.

حال این سوال پیش می‌آید راهکار جبران این کسری چیست و دولت با استفاده از کدام منابع باید این کسری را جبران کند؟ در پاسخ باید گفت بهترین راهکار افزایش درآمدهای مالیاتی است، آن هم نه به واسطه افزایش نرخ‌های مالیاتی، بلکه به واسطه افزایش پایه‌های مالیاتی که تاکنون تحت

استاد اقتصادانرژی دانشگاه صنعتی شریف در گفت‌وگو با «وطن امروز» تبعات وابستگی کشور به درآمدهای نفتی را تشریح کرد

تخذیر اقتصاد با خام‌فروشی

سبحوحی: نارسایی مالیاتی سال‌های اخیر ناشی از اتکا به درآمدهای نفتی است

قسمتی از آن مربوط به الزامات جنگ در سال‌های ۶۷-۱۳۵۹ بوده است. در سال‌های ۱۳۶۸ به بعد نیز تغییر ساختاری برای افزایش تولید و تحول از یک جامعه مصرفی به جامعه تولیدکننده رخ نداد و درآمدهای نفتی دولت به مقدار زیاد برای تأمین مصرف نهایی مورد استفاده قرار گرفت. به‌رغم ایجاد صندوق‌های ذخیره ارزی و توسعه ملی، وابستگی نیازهای مالی حاکمیت به درآمدهای نفتی گسترش پیدا کرد. هم‌زمان با گسترش وابستگی کشور به درآمدهای نفتی، هزینه تأمین انرژی نهایی از طریق انرژی‌های تجدیدپذیر در جهان بشدت کاهش پیدا کرده و چالش‌های زیست‌محیطی و انتشار گازهای گلخانه‌ای به مسأله مهم جامعه جهانی تبدیل شده است. به دنبال رویدادهای مذکور تقاضا برای نفت دوران اشیاع خودش را طی می‌کند و بزودی باید شاهد کاهش تقاضا برای نفت در جهان باشیم. در این وضعیت وابستگی اقتصاد‌های ملی به درآمدهای نفتی موجب ورود به دوران بحرانی می‌شود و در صورت عدم آمادگی این جوامع برای خروج از وابستگی به نفت، ممکن است بحران‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی شکل بگیرد.

■ **نمونه موفق از کشوری که با وجود نفت، درآمدهای بودجه‌ای خود را به این انرژی ناپایدار معطوف نکرده باشد، وجود دارد؟**
کاهش وابستگی به نفت و درآمدهای آن یک الزام بوده که از ابتدای بهره‌برداری از این منابع باید مدنظر می‌بود. کشورهایی مانند نروژ از منابع نفتی برای رشد پرشتاب جامعه مولد و شکل دهی به جامعه توانمند و اقتصاد رقابتی بهره‌برداری کردند ولی در کشورهای خاورمیانه از جمله ایران، از سیاست استفاده از منابع و درآمدهای نفتی به طور عمده برای تأمین تقاضای نهایی بهره‌برداری شده و پیامد آن مترازل بودن تحولات اقتصادی، گسترش تاثیرات منفی تحولات بازار جهانی انرژی بر اقتصاد کشورها، افت بهره‌وری و شکل‌گیری فعالیت‌های سوداگرانه در اقتصاد و ناهنجاری‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بوده است. تدوین راهبردهای موثر، سیاست‌های کارآمد، برنامه‌ریزی خروج از وابستگی به درآمدهای نفتی و پیگیری اقدامات ملی از ضرورت‌های توسعه کشور است و این امر، تدوین و اجرای سیاست‌های تحول ساختاری در اقتصاد را لازم می‌نماید.

■ **بایدها و نبایدهای یک اقتصاد بدون نفت چیست؟**

در یک اقتصاد بدون نفت کار و کرایهی معیار اساسی می‌شود و حمایت از کارآفرینان، سیاست مهم حاکمیت و دولت به شمار می‌آید. هنگامی که وضعیت اقتصادی از وابستگی به نفت خارج می‌شود، عملکرد و توانمندی دولت

متکی بر درآمدهای مالیاتی خواهد بود. حاکمیت و دولت

انگیزه قوی برای رشد اقتصادی از طریق سرمایه‌گذاری کارآمد پیدا می‌کند و درصد آن خواهد بود که موانع برای سرمایه‌گذاری را بردارد. لذا تحول در ساختار و عملکرد دولت یک الزام خواهد بود. در این حالت، حاکمیت باید از حالت اجرایی خارج شده و به سمت حکمرانی برود. هنگامی که رفع موانع سرمایه‌گذاری و از تقای بهره‌وری در دستور کار جامعه قرار می‌گیرد حاکمیت رانتی به حاکمیت تأمین‌کننده شرایط مساعد برای فعالیت کارآفرینان تغییر ماهیت می‌دهد و جلوگیری از انحصار در اقتصاد را دنبال می‌کند و گسترش رقابت در اقتصاد به سیاست محوری تبدیل می‌شود. ایجاد شرایط مناسب برای فعالیت کارآفرینان سبب می‌شود انگیزه برای سرمایه‌گذاری افزایش پیدا کند که دستاورد آن کاهش بی‌کفایتی بود. در پی این افزایش در آمد مالیاتی جایگزین رانت‌های انحصاری حاکمیت می‌شود. گسترش فعالیت کارآفرینان و توسعه اشتغال زمینه برای توانمندسازی جامعه و ارتقای فرهنگ و سیاسی را فراهم می‌آورد.

■ **در چند سال اخیر تا چه میزان در این مسیر حرکت کرده‌ایم؟**

سیاست‌های کلی و برنامه‌های ۵ ساله توسعه در ۳۰ سال گذشته همواره بر کاهش وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی تأکید داشته ولی در واقعیت درآمدهای نفت همواره جایگاه مهمی در بودجه‌های سالانه دولت و اقدامات و سیاست‌های حاکمیت داشته‌است. در حالی‌که تحریم‌های سیاسی بشدت بر درآمد نفت کشور آسیب وارد کرده، باز هم قیمت و میزان صادرات نفت عبارت کلیدی در بودجه سال ۱۳۹۹ بوده است و برای تأمین نیازهای مالی در وضعیت‌های بحرانی یا تأمین منابع برای نیازهای بین‌المللی نیز برداشت از صندوق توسعه (یعنی درآمدهای نفتی) مطرح می‌شود. هنگامی که صادرات و درآمد نفت محدود می‌شود، رشد اقتصادی منفی می‌شود و ناهنجاری‌های اقتصادی ایجاد گسترده پیدا می‌کنند. این وضعیت در سال ۱۳۹۹ نشان از آن دارد که مواد مندرج در سیاست‌های کلی و برنامه‌های ۵ ساله توسعه در ۳۰ سال گذشته به ندرت به مرحله عمل درآمده است. یک دلیل عمده آن است که بیان کلی ایده‌آل‌ها در اسناد بالادستی موضوع اساسی بوده و دستگاه اجرایی طبق عادت مرسوم و به شیوه سنتی به روال‌های سنتی خود ادامه داده است. به عبارت دیگر، قانون‌گریزی دستگاه اجرایی کشور به یک مشخصه آن تبدیل شده و خود را بی‌نیاز از سیاست‌های کلی و برنامه‌ها می‌داند.

اجرای سیاست‌های کلی و برنامه‌ها برای کاهش انحصار و ایجاد اقتصاد رقابتی به اقدام و عملکرد جدید و متفاوت از روال‌های موجود در دستگاه‌های اجرایی نیاز دارد. خروج از اقتصاد نفتی به یک اقتصاد پویا و کارآمد تحول ساختاری را لازم دارد و بسا انحصار دولتی بر اقتصاد نقش اندک بخش خصوصی واقعی و کارآفرینان در اقتصاد هرگز نمی‌توان از اقتصاد وابسته به نفت به یک اقتصاد توانمند و پویا گذر کرد.

سه‌شنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۳۹۹
وطن‌امروز | شماره ۲۹۱۹

اقتصادی

اخبار

مشتری بنزین زیاد شد

مشاور عالی انجمن مالکان جایگاه‌ها و مجتمع‌های خدماتی، رفاهی و بین‌راهی گفت: در حال حاضر میزان مصرف بنزین نسبت به ماه گذشته افزایش یافته اما هنوز به میانگین سال گذشته نرسیده است. محمد عطاپور با بیان اینکه از یک سو به دلیل افزایش تردد مردم و بازگشایی بخش‌های اقتصادی شاهد افزایش مصرف بنزین در کشور هستیم و از سوی دیگر به دلیل افزایش نرخ بنزین و ترویج استفاده از سی‌ان‌جی میزان مصرف کاهش پیدا کرده است، اظهار کرد: افرادی همچون رانندگان تاکسی که معمولاً خودروهای دوگانه‌سوز دارند، به دلیل تفاوت قیمت ترجیح می‌دهند از سوخت سی‌ان‌جی استفاده کنند و سهمیه کارت سوخت خود را به اشخاص دیگر می‌فروشند. وی افزود: روی این مساله ابزار کنترلی وجود ندارد و آسیب این مساله بیشتر متحمل جایگاهداران می‌شود، چرا که این مساله میزان فروش جایگاهداران را کاهش داده و آنها را با مشکلاتی مواجه کرده است.

قیمت نفت کاهش یافت

قیمت نفت به علت ترس از احتمال ادامه اشباع نفت در جهان، در بحبوحه کاهش تقاضا و تنش‌های تجاری آمریکا و چین که می‌تواند بهبود اقتصادی را محدود کند، کاهش یافت. آنطور که رویترز گزارش داده است، قیمت نفت در معاملات روز دوشنبه به علت ترس از احتمال ادامه اشباع نفت در جهان در بحبوحه کاهش تقاضا و تنش‌های تجاری آمریکا و چین که می‌تواند با وجود کم شدن محدودیت‌های قرنطینه، بهبود اقتصادی را محدود کند، کاهش یافت و افزایش‌های هفته گذشته را از دست داد. به ششکده نفت‌خام آمریکا ۱۱۳۲ دلار کاهش یافت و ۱۸/۴۸ دلار فروخته شد. این نوع نفت هفته گذشته ۱۷ درصد افزایش ارزش را ثبت کرده بود. به ششکده نفت برنت نیز ۶۷ سنت کاهش یافت و ۷۲/۱۷۷ دلار معامله شد.نفت برنت هم پس از ۲ هفته کاهش، هفته گذشته ۳۳ درصد افزایش ارزش را ثبت کرده بود.

گواهی تسویه مالیاتی شرط دریافت تسهیلات بیش از ۲۰۰ میلیون تومان

پرداخت تسهیلات بالای ۲۰۰ میلیون تومان به اشخاص حقیقی و ۵۰۰ میلیون تومان به اشخاص حقوقی مشمول مقررات تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم شد. بانک مرکزی با صدور بخشنامه‌ای ماده یک ضوابط اجرایی تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم را اصلاح کرد. بر این اساس معادل تومانی تسهیلات اعطایی ارزی بر اساس نرخ مندرج در قرارداد، مبنای تعیین شمول یا عدم شمول تسهیلات مذکور به حکم تبصره یادشده است. بانک مرکزی در این بخشنامه همچنین تأکید کرده از این اعتبارات اسنادی منوط به اخذ گواهی تبصره یک ماده‌قانون مالیات‌های مستقیم نخواهد بود. لازم به ذکر است براساس تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم اعطای تسهیلات بانکی به اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل از طرف بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری منوط به اخذ گواهی‌های زیر خواهد بود:

۱- گواهی پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شد.

۲- گواهی اداره امور مالیاتی مربوط مبنی بر وصول نسخ‌های از صورت‌های مالی ارائه شده به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری.

جزئیات اطلاعات مشمولان

سهام‌عدالت

سهام عدالت		
		

دولت هدف از عرضه سهام عدالت را که سال ۱۳۸۴ آیین‌نامه اجرایی آن به تصویب هیات وزیران رسید و از طریق شرکت‌های تعاونی عدالت استانی به مشمولان آن واگذار شد، گسترش سهم بخش تعاون در اقتصاد ایران اعلام کرده بود. آخرین ثبت‌نام برای سهام عدالت در سال ۹۴ به وقوع پیوست که در نهایت بیش از ۴۹ میلیون نفر از واجدان شرایط ثبت‌نام کردند و دارای برگه سهام شدند. جدول زیر تعداد مشمولان در قید حیات برای تمام گروه‌های مختلف مشمول این سهام را نشان می‌دهد.

رسته‌ها و تعداد مشمولان هر گروه

تعداد سهام‌داران در قید حیات	تعداد سهام‌داران (کل سهم)	عنوان گروه‌بندی
۵٬۷۲۵٬۲۶۹	۵٬۵۹۹٬۶۲۲	مشمولان تخفیف‌دار
۱۴٬۶۴۲٬۵۵۳	۱۵٬۱۴۰٬۴۰۵	مشمولان روستایی و عشایر
۶۰٬۳۲۱٬۲۶۰	۶۰٬۱۶۰٬۴۱۰	کارگران فعلی و ساختمانی
۱۲٬۵۸۵٬۲۶۶	۱۲٬۳۷۸٬۸۲۹	کارکنان دستگاه‌های دولتی و بازنشستگان لشکری و کشوری
۷٬۶۵۲٬۶۶۲	۸٬۵۶۵٬۰۲۶	سایر